

Відділ освіти молоді, сім'ї та спорту
Семенівської селищної ради Кременчуцького району Полтавської області
Семенівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №2

Кузуб Людмила Анатоліївна
вчитель трудового навчання,
«вчитель-методист»

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ
В УМОВАХ КАРАНТИНУ**

Методичний посібник

Семенівка – 2022

Кузуб Людмила Анатоліївна - вчитель трудового навчання Семенівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Семенівської селищної ради, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, «вчитель-методист», член ОСДГ «Проектування як метод пізнання в освітній галузі «Технології». -2022.- 30с.

Рецензенти:

Бабарика Валентина Геннадіївна – вчитель математики та трудового навчання Криворудського закладу середньої загальної освіти I-III ступенів Семенівської селищної ради Полтавської області, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель

Кравцова Людмила Павлівна – заступник директора з навчально-виховної роботи Семенівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Семенівської селищної ради Полтавської області

Анотація

Мета методичного посібника – визначення актуальних проблем організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання в умовах карантину, нових форм навчання, розроблення критеріїв добору матеріалу й формування його змісту.

Систематизовані матеріали допоможуть вчителю у підготовці та проведенні сучасних ефективних дистанційних уроків із застосуванням педагогічних і цифрових технологій, електронних освітніх ресурсів, які забезпечують організацію віддаленого навчання та взаємодію всіх його учасників для досягнення очікуваних результатів.

У посібнику представлено практичний досвід впровадження в освітньому процесі нових форм роботи компетентнісно орієнтованого проектно-технологічного навчання.

Пропоновані матеріали адресовані вчителям, які, відповідно до нових педагогічних умов та особливостей навчального середовища, прагнуть бути прогресивними, згодні до змін та інновацій, навчання та натхненної праці.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОДНА З НАЙПЕРСПЕКТИВНІШИХ СКЛАДОВИХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ.....	10
2.1. Дистанційне навчання. Режими проведення навчальних занять.....	10
2.2. Взаємодія учасників освітнього процесу.....	11
2.3. Особливості організації дистанційного проектно-технологічного навчання.....	12
2.4. З досвіду використання веб-ресурсів для дистанційного навчання ...	14
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВИХ ФОРМ РОБОТИ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ. Навчальні матеріали для дистанційного компоненту освітнього процесу у ЗЗСО.....	16
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Сучасний освітній процес вимагає нових підходів до методики трудового навчання. Провідним напрямом реалізації нового змісту предмету є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту.

Проектно-технологічна система базується на гнучкій організації процесу навчання учнів. Пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям, це вимагає розроблення відповідної методики, перегляду деяких важливих питань проведення уроків.

У процесі проектно-технологічної діяльності навчально-трудоий процес учнів спрямований на активний пошук відповідей на поставлені перед ними запитання, на самостійне знаходження шляхів розв'язання доступних для них задач, подолання труднощів, – це пробуджує у дітей інтерес до трудового навчання.

Карантин змінив наше повсякдення в усіх сферах життя. Поступово відбувається переформатування ціннісних установок, набувають іншого змісту речі, на які, здавалося, до карантину ми зовсім не звертали увагу.

Актуальність теми, що розглядається у посібнику, зумовлена впровадженням дистанційного та змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти, які останнім часом зазнали великих трансформацій.

Система дистанційного навчання активно розвивається в різних галузях освіти, популярність її в останні роки різко зростає. Багато сказано на користь дистанційної освіти, існують певні недоліки подібної форми навчання. Але в умовах, які диктує пандемія, в освітян немає іншої альтернативи, ніж дистанційне та змішане навчання.

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Для того, щоб навчання на відстані було максимально ефективним, його необхідно правильно організувати за допомогою системи організаційних, технічних, програмних та методичних заходів.

Головним завданням дистанційного навчання є розвиток творчих та інтелектуальних здібностей учнів за допомогою відкритого й вільного використання платформ, освітніх ресурсів, програм тощо.

Мета методичного посібника – визначення актуальних проблем організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання в умовах карантину, нових форм навчання, розроблення критеріїв добору матеріалу й формування його змісту.

Зібрані матеріали допоможуть вчителю у підготовці та проведенні сучасних ефективних дистанційних уроків із застосуванням педагогічних і цифрових технологій, електронних освітніх ресурсів, які забезпечують організацію віддаленого навчання та взаємодію всіх його учасників для досягнення очікуваних результатів.

У посібнику представлено практичний досвід впровадження в освітньому процесі нових форм роботи компетентісно орієнтованого проєктно - технологічного навчання.

Пропоновані матеріали адресовані вчителям, які, відповідно до нових педагогічних умов та особливостей навчального середовища, прагнуть бути прогресивними, згодні до змін та інновацій, навчання та натхненної праці.

Завдання:

- проаналізувати навчальну, науково-теоретичну та методичну літературу з теми;
- узагальнити досвід роботи з питань організації проєктно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання в умовах карантину.
- розробити навчальні матеріали для дистанційного компоненту освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.

Структура посібника:

Посібник складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОДНА З НАЙПЕРСПЕКТИВНІШИХ СКЛАДОВИХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Проектно-технологічна діяльність – це комплексний процес, який формує в школярів загальнонавчальні вміння, основи технологічної грамоти, культуру праці і спрямований на оволодіння ними способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки. Проект – це спеціально організований вчителем і самостійно виконаний учнями комплекс дій, що завершується результатом, створенням творчого продукту. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчити дітей самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи з цією метою знання з різних галузей, уміння прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів рішення, здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки [4].

Проектно-технологічний підхід у навчанні не є принципово новим. Детальний розгляд проблема організації навчання за методом проєктів отримала в роботах Д. Дьюї, В. Кілпатрика, Е. Колінгса та інших педагогів, які вважали, що діяльність учня повинна орієнтуватися на розвиток його мислення, в основі якого лежить особистий досвід.

Метою навчального проєктування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проєктної діяльності учня.

Під проєктно-технологічною діяльністю ми розуміємо обґрунтовану та сплановану діяльність, яка передбачає розроблення конструкції, технології, виготовлення і реалізацію об'єкту проєктування, та спрямована на формування в учнів певної системи творчо-інтелектуальних і предметно-перетворюючих знань та вмінь.

На думку вчених О. М. Коберника, В. Сидоренка, Л. Денисенко, А. Терещука, Т. Кравченко та інших, проєктно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання сприяє їхньому розвитку.

Метод проєктів дає змогу активно розвивати в учнів творче мислення, творчі здібності, прагнення самому створити, усвідомити себе творцем. В учнів має виробитись і закріпитись звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних матеріальних можливостей, уміння вибирати найбільш технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проєктної діяльності, який би відповідав вимогам дизайну.

Результати проєктної діяльності повинні мати практичну, теоретичну та пізнавальну значущість, а головною складовою методу є самостійність учня. Проєктна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проєкту. Як зазначав О. Коберник, проєктування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи

ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної практичної діяльності [6, с. 23].

Основним принципом проєктного навчання є особистісно-орієнтований підхід. У свідомості учня це має такий вигляд: «Все, що я пізнаю, я знаю, і для чого це мені треба і де я можу ці знання застосувати» [7].

Слід пам'ятати, що учнів необхідно навчати самостійно робити вибір об'єкту, над яким вони будуть працювати. Тут важливим є не стільки рівень самостійності учня у виборі об'єкту, але сам процес вільного вибору та обґрунтування форми майбутнього виробу, його дизайну чи конструкторського розв'язку.

Добір об'єктів праці для дітей – досить важливе завдання, яке доводиться вирішувати вчителю під час планування уроків. Головне – забезпечити активну, пізнавальну і творчу діяльність здобувачів освіти.

Результативність цього методу обумовлена певними організаційно-методичними умовами, які базуються на гнучкій організації процесу навчання учнів, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям. Матеріал для навчання – повсякденний досвід учнів, які самі обирають зміст навчальної роботи. Роль учителя змінюється, він перетворюється з «урокодавця» в організатора творчої, пізнавальної діяльності учнів [1].

Проєктно-технологічна діяльність передбачає виготовлення конструкції, технології і реалізації об'єкта проєктування, яка спрямована на формування в учнів системи творчих, інтелектуальних, перетворювальних знань, умінь і навичок [1].

Виконуючи творчі проєкти від ідеї до їх втілення, учні вчаться самостійно приймати рішення, визначати свої прогалини в знаннях і виправляти таке положення.

Проєктно-технологічні знання учнів повинні носити системний, інтегрований і цілісний характер. Застосування проєктної технології включає вплив на якість навчального процесу тих чинників, які зазвичай мають вагу до умов використання певної методики навчання, а саме: здібностей і обдарованості дітей, настрою вчителя, рівня матеріально-технічного оснащення школи тощо. А головне завдання проєктно-технологічної діяльності – стимулювати інтерес учнів до навчально-виховного процесу, засвоєння знань і показати практичне застосування цих знань через проєктну діяльність. Проєктна технологія – одна з інноваційних технологій навчання і виховання, яка забезпечує формування багатьох необхідних життєвих вмінь в учня. Метод проєктів засвідчує повну узгодженість навчання із життям, з інтересами учнів, він ставить учня у становище дорослої людини, активно розвивається мислення з опорою на науку.

Успішність та ефективність проєктування забезпечується за умови правильної та послідовної, організаційно-спланованої роботи вчителя та учня, в основі якої лежить логічна послідовність дотримання етапів виконання проєктів: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний [2].

На кожному етапі учнями здійснюється відповідна система послідовних дій у виконанні проєкту, а вчитель при цьому стає організатором навчально-трудової діяльності [3].

Під час виконання проєктів учні приходять до висновку, що кожен виріб можна виконати різними шляхами – варіантів вирішення кожного завдання є безліч. Тому учням потрібно кілька разів намалювати, прочитати і, лише переконавшись у тому, що певний варіант найбільш технологічний, економічний, відповідає вимогам дизайну, найбільш задовольняє вимоги школи, сім'ї або ринку, приступити до його виготовлення [2].

У творчу діяльність учні залучаються поступово. Для цього їм необхідно ознайомитися з додатковою літературою з вибраної теми, знайти варіанти вирішення, розробити план виконання поставленого завдання. Основним принципом навчання за проєктною методикою є особистісна орієнтація навчального процесу на інтереси і цілі учнів. Завдання вчителя полягає в тому, щоб допомогти школярам засвоїти інформацію, виразити своє ставлення до світу, подій [7].

У процесі проєктно-технологічної діяльності важливо, щоб учні усвідомили, що на всіх її етапах має бути не репродуктивне – строго послідовне дотримання стадій та елементів етапів взагалі, а оволодіння ними алгоритмом організації, формування в них елементів технологічної культури, розвиток здатності до генерації ідей, їхнього аналізу, самостійного ухвалення рішення, формулювання власної думки, позиції, взаємодії і діалогу в процесі розв'язування спільних задач, розробці і виготовленні проєктів [2].

Основний принцип проєктного навчання – особистісно-орієнтований підхід. Слід пам'ятати, що учнів необхідно навчати самостійно робити вибір об'єкту, над яким вони будуть працювати. Тут важливим є не стільки рівень самостійності учня у виборі об'єкту, але сам процес вільного вибору та обґрунтування форми майбутнього виробу, його дизайну чи конструкторського розв'язку.

Добір об'єктів праці для дітей – досить важливе завдання, яке доводиться вирішувати вчителю під час планування уроків. Головне – забезпечити активну, пізнавальну і творчу діяльність здобувачів освіти.

Суть проєктної технології – стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що обумовлюють володіння визначеною сумою знань, та через проєктну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування набутих знань. Від теорії – до практики, гармонійно поєднуючи академічні знання з прагматичними, дотримуючи відповідний їх баланс на кожному етапі навчання.

Метою навчального проєктування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проєктної діяльності учня.

Цінність проєктування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує

уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудова якість, загально-цінні мотиви вибору професії і працелюбність. При цьому необхідно пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, слідкувати щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

Виконуючи творчі проєкти від ідеї до їх втілення, учні вчаться самостійно приймати рішення, визначати свої прогалини в знаннях і виправляти таке положення.

Проєктно-технологічні знання учнів повинні носити системний, інтегрований і цілісний характер. Застосування проєктної технології включає вплив на якість навчального процесу тих чинників, які зазвичай мають вагу до умов використання певної методики навчання, а саме: здібностей і обдарованості дітей, настрою вчителя, рівня матеріально-технічного оснащення школи тощо. А головне завдання проєктно-технологічної діяльності – стимулювати інтерес учнів до навчально-виховного процесу, засвоєння знань і показати практичне застосування цих знань через проєктну діяльність. Проєктна технологія – одна з інноваційних технологій навчання і виховання, яка забезпечує формування багатьох необхідних життєвих вмінь в учня. Метод проєктів засвідчує повну узгодженість навчання із життям, з інтересами учнів, він ставить учня у становище дорослої людини, активно розвивається мислення з опорою на науку.

Результати проєктної діяльності повинні мати практичну, теоретичну та пізнавальну значущість, а головною складовою методу є самостійність учня. Проєктна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проєкту. Як зазначав О. Коберник, проєктування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудова, комунікативної, навчальної, теоретичної практичної діяльності [6, с. 23].

Всебічний аналіз досліджень учених та досвід науково-методичної роботи дають підстави вважати, що основною структурною одиницею технологічної освіти є творча проєктна діяльність учнів, у процесі якої не лише відбувається засвоєння знань, умінь і навичок, а насамперед формується досвід використання знань з основ наук, особистісні якості учнів, їхнє ставлення до певної галузі людської діяльності.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

2.1. Дистанційне навчання. Режими проведення навчальних занять

Положення про дистанційне навчання визначає **дистанційне навчання** як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, що відбувається в основному за взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно - комунікаційних технологій.

Основи дистанційного навчання розробляються вже протягом майже тридцяти років. Організаційно-педагогічні засади дистанційного навчання, підходи до його реалізації досліджували В. Биков, О. Гончар, Б. Демида, І. Копил, В. Кухаренко, С. Сагайдак, Є. Смирнова - Трибульська, П. Стефаненко, Б. Шуневич та інші. Визначено, що його ефективність залежить насамперед від розроблення інноваційних методик і педагогічних технологій, тоді як цифрові інструменти і платформи є засобами їх реалізації.

У віддаленому режимі навчання взаємодія між учасниками освітнього процесу може забезпечуватися у синхронному та асинхронному режимах.

Синхронний режим вимагає відповідного технічного забезпечення як у вчителя, так і у всіх учнів. Це «прямий ефір», дитина контактує через засоби зв'язку безпосередньо з учителем. Це взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у вебсередовищі дистанційного навчання: аудіо-, відеоконференції, вебінари, чат, соціальні мережі (Zoom, Google Meet, BigBlueButton, YouTube - трансляція; месенджери Telegram, Facebook Messenger, Viber). Недолік – може виникнути ризик технічних збоїв під час виконання окремими учнями завдання, тому слід всі синхронні заходи записувати у відеофайли і зберігати.

Асинхронний режим – e-mail-листування, пересилання навчальних матеріалів, обмін файлами, відеоінструкції, тощо. Це взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, використовуючи при цьому електронну пошту, форум, месенджери (Telegram, Facebook Messenger, Viber); соціальні мережі (Instagram, Facebook).

Змішане навчання.

Змішане навчання дуже часто називають гібридним [10]. Це – інтеграція онлайн-навчання з традиційним навчанням у класі. Змішане навчання передбачає використання двох або більше різних методів навчання, наприклад чергування очних занять з онлайн-навчанням. Змішане навчання – це цілеспрямований процес здобування знань, умінь, навичок в умовах аудиторної та поза аудиторної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі

використання і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання за наявності самоконтролю тим, хто навчається, часу, місця, маршруту та темпів навчання.

Під час дії карантинних обмежень (застосування протиепідемічних заходів) освітній процес у закладі освіти за рішенням педагогічної ради може організуватися у спосіб, за якого окремі теми з навчального предмета (інтегрованого курсу) частиною учнів класу вивчаються очно, а іншою – дистанційно (в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій у синхронному режимі). При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Після аналізу освітньої програми та електронних освітніх ресурсів з певного предмета вчитель визначився, наприклад, що протягом тижня він може працювати з учнями онлайн (синхронно та асинхронно), а на наступному тижні опрацьовувати тему в класі. Як виключення, у разі потреби залучається весь клас до очного навчання, але при цьому виконуються карантинні обмеження, можна задіяти актові зали, рекреації.

Особливості змішаного навчання: необмежений зміст, врахування освітніх потреб, індивідуальний освітній маршрут кожної дитини. При виборі моделі дистанційного навчання кожен учитель має ретельно проаналізувати зміст уроків і дати відповіді на запитання: що можуть учні опанувати самостійно за допомогою цифрових технологій? Які навчальні заходи найбільш важливі для спільної роботи?

2.2. Взаємодія учасників освітнього процесу

В умовах дистанційного навчання, коли вчителі й учні не можуть бути поруч, взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу: адміністрацією школи, вчителями, учнями і батьками – набуває особливої важливості. Середовище дистанційного навчання вирізняється тим, що учень відділений від очної, безпосередньої взаємодії з педагогами у просторі й часі, має можливість спілкування тільки за допомогою телекомунікації. Постійним місцем здійснення навчання є його домівок.

Надання та отримання зворотного зв'язку, незалежно від того, яку комунікаційну чи навчальну платформу обрано для дистанційного навчання, є обов'язковим етапом навчального процесу!

Зворотний зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тесту), або вчитель надає його індивідуально. Переважна більшість систем організації дистанційного навчання дає можливість не лише виставити певні бали, але й прокоментувати їх. Варто прагнути надавати індивідуальний зворотний зв'язок, навіть за наявності автоматичної перевірки, адже саме таким чином можна повідомити учневі про необхідність повторно переглянути певні фрагменти навчального матеріалу чи вказати на помилковість певної навички.

Доцільно працювати з хмарними сервісами, щоб можна було надавати зворотний зв'язок безпосередньо в учнівській роботі. Так, облікові записи

Google та Microsoft надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, зображення онлайн. Учитель може долучитись до інформаційного продукту, створеного учнем, прокоментувати окремі фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення роботи загалом.

За умов асинхронної організації дистанційного навчання коментарі зворотного зв'язку стають єдиним простором для особистісної взаємодії вчителя з конкретним учнем. Коментарі вчителя мають бути позитивними і спонукати до покращення. Зворотний зв'язок має надаватись так, щоб вчасно спрямувати учня до розвитку необхідних умінь та навичок.

Соціальні мережі та месенджери дозволяють створювати закриті групи, чати, для обговорення проблем, виставлення завдань, надання інформації.

Є учні, які живуть у складних життєвих обставинах. Якщо для них організований будь-який зв'язок зі школою та вчителем, то це вже дуже позитивно.

2.3. Особливості організації дистанційного проєктно-технологічного навчання

Карантин примусив учителів перейти на дистанційне навчання, повністю змінивши методи подання матеріалу та прийоми взаємодії з учнями. Перед педагогами постало безліч запитань: як ефективно організувати викладання трудового навчання під час дистанційного навчання? Які проєкти обрати для виготовлення? Продовжувати виконання розпочатих виробів чи почати реалізовувати інші ідеї? Як налагодити якісний зворотний зв'язок, дистанційний контроль та оцінювання виконання завдань?

Дистанційне навчання ґрунтується на основі Навчальної програми з трудового навчання для 5-9 класів, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 (<https://qr.go.page.link/xBPxQ>).

Враховуючи карантинні обмеження, при потребі, вчитель повинен внести корективи до календарно-тематичного планування. З метою запобігання перевантаженню максимально ущільнити навчальний матеріал, мінімізувати домашні завдання, визначити основні види перевірок та продумати можливість їх проведення в умовах дистанційного навчання.

Викладання трудового навчання у дистанційному форматі вносить певні аспекти, які потрібно враховувати під час викладання предмета онлайн:

- віддаленість між вчителем і учнем, відсутність очної взаємодії;
- врахування вікових особливостей – добирати технології, які дитина зможе застосувати самостійно, виготовляючи проєкт - деякі техніки опанувати можливо тільки при особистій присутності вчителя;
- визначення наявності вдома потрібних матеріалів, інструментів, обладнання для виконання того чи іншого проєкту (шляхом опитування чи анкетування учнів); за відсутності наявних конструкційних матеріалів доцільно замінити їх на альтернативні, доступні у побуті матеріали;
- вірогідність травмування при недотриманні правил безпечної праці.

До виконання творчих проєктів необхідно ознайомити учнів з критеріями оцінювання та формами презентації проміжних та кінцевого результатів їх практичної діяльності.

Усі ці аспекти повинні враховуватися при плануванні своєї роботи, щоб навчання учнів у дистанційному режимі було результативним і комфортним.

Під час організації проєктно-технологічної діяльності учнів в умовах карантину потрібно керуватися такими критеріями:

- збереження здоров'я всіх учасників дистанційного навчання;
- врахування правил техніки безпеки в домашніх умовах навчання;
- наближення змісту проєктно-технологічного навчання до реального життя учнів;
- створення особистісно й соціально значущих освітніх продуктів.

Найважливішим критерієм добору змісту в карантинних умовах є збереження здоров'я учнів, учителя, батьків. У контексті питання здоров'я вагомими є доступні для виконання проблемні теми та завдання, які зміцнюють імунітет, вирішують питання гігієни, рухливості учнів, тощо. Це завдання з кулінарії, прибирання приміщень, догляду за кімнатними рослинами і тваринами. Вивчення розділу 2 «Технологія побутової діяльності та самообслуговування» дає можливість учням набути корисні побутові навички, необхідні для повсякденного життя. Кількість годин на вивчення цього розділу можна збільшити вдвічі.

Педагогічна практика показує, що такі завдання підтримують і вітають більшість батьків. Для них це реальна можливість для налагодження спільної з дітьми діяльності, живого емоційного спілкування, шанобливих ставлень, взаєморозуміння, розвитку власних знань про побут сім'ї. Батьки мають нагоду переконатися у важливості трудового навчання для здорового способу життя, творчого розвитку їхніх дітей.

Також важливо забезпечити можливість учням займатися тими видами діяльності, які їм найбільше подобаються, які їх найбільше цікавлять і для виконання яких удома є відповідні умови, матеріали та інструменти. Під час виконання свідомо обраних навчальних проєктів, що відповідають їхнім пізнавальним і практичним потребам, учні здобувають фундаментальні знання, які знадобляться їм у подальшому житті для якісного облаштування повсякденного життя, покращення добробуту родини.

З метою збереження здоров'я учнів під час домашніх умов навчання необхідно дотримуватися санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, який діє з 1 січня 2021 року та передбачає вимоги до організації роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами.

Обов'язково враховувати домашні умови у дотриманні правил техніки безпеки під час виконання завдань різного типу, при виготовленні виробів або виконанні навчальних проєктів. Потрібно чітко вказувати, які технологічні операції учні можуть виконувати лише під наглядом батьків або спільно з ними.

Актуальним критерієм добору змісту дистанційного трудового навчання в карантинних умовах є наближення змісту до реального життя учнів. Основою навчання дитини повинно бути осмислення – для чого я здійснюю навчальну діяльність, яку користь принесуть одержані освітні результати та як вони знадобляться мені для повсякденного й професійного життя? Важливо навчати учнів самостійно планувати й виконувати завдання та досягати поставлених цілей.

Для усвідомлення учнями значущості того, що вони робитимуть, давати їм досить широку можливість для самостійного визначення вибору тем проєктів, об'єктів праці, завдань різного типу – дизайнерських, конструкторських, технологічних, побутових.

Тільки за таких умов кожен учень має можливість виявити критичне мислення, креативність, комунікативність, координування дій у створенні освітніх продуктів, усвідомить, для чого він виконує вибраний проєкт, яку особистісну і соціальну потребу він задовольнить результатами своєї навчальної діяльності. Це розвиває дизайнерське й технічне мислення, зосередженість, відповідальність, здатність доводити справу до завершення.

Для ефективного навчання дітям потрібна людина, якій вони довіряють та в присутності якої не бояться зробити помилку. Ця людина – вчитель, тому важливо цікаво організувати процес дистанційного навчання, створити доброзичливу, дружлюбну атмосферу взаємодії, взаємодопомоги, підтримки один одного під час уроку.

2.4. З досвіду використання веб-ресурсів для дистанційного навчання

Для комунікації вчителі та учні нашої школи використовують платформу Zoom, вона зручна як для вчителя, так і для учня. **Zoom** підходить для індивідуальних та групових занять. Прийняті спільні правила взаємодії (в межах кожного класу) – це суттєво спрощує як життя учнів, так і особисту роботу кожного вчителя. До відеоконференції діти підключаються за посиланням або ідентифікатором конференції. Для уникнення підключення до конференцій сторонніх осіб, дозволяємо приєднання лише зареєстрованим користувачам, які можуть використовувати додаток як на комп'ютері, так і на планшеті чи смартфоні.

Для успішної організації дистанційного навчання ми використовуємо безкоштовну платформу **Google Classroom**, яка доступна з будь-якого гаджета, підключеного до інтернету. Це дає змогу проводити тестування, переглядати результати виконання вправ, оцінювати та коментувати діяльність, організовувати ефективно спілкування з учнями в режимі реального часу. Важливо, що сервіс не містить реклами та розміщені матеріали не можуть бути використані в комерційних цілях.

Нам подобається конструктор тестів «Всеосвіта» (<https://vseosvita.ua/test>). Він має три режими тестування: активний, запланований та керований. В активному можна відразу проходити тестування, запланованому – запланувати час для початку роботи з тестом. У керованому режимі визначаю тривалість

тестування. В усіх режимах можна спостерігати за проходженням учнями тесту онлайн.

Перевагою також є велика бібліотека тестів, створених колегами, наприклад, тести на сайті «На урок» (<https://naurok.com.ua/>). Їх використовують для своїх учнів як цілком, так і частково, додаючи власні запитання. На наш погляд, таке тестування може бути більш навчальним, ніж контролюючим.

Для створення інтерактивних вправ різних типів до різних тем використовуємо онлайн-сервіс **Learning Apps**.

Для активізації учнів під час занять використовуємо онлайн-дошку **Jamboard**. Дітям дуже подобається писати на різнокольорових стікерах відповіді, створювати схеми, висувати певні ідеї, тощо. Можна зробити опитування та голосування для організації зворотного зв'язку з аудиторією.

Прямі ефіри в режимі реального часу використовуємо для спілкування, споглядання, слухання, інструктажів, аналізу завдань та дискусії.

На онлайн-уроках після демонстрації презентації, перегляду відео, за наявності мікрофонів в учасників, організуємо групове спілкування. Якщо потрібно показати екран того, хто виступає, надаємо віддалений доступ.

Презентація та захист проєктів учнів відбувається із використанням відеоінструментів Skype, Zoom індивідуально або в групах. Виконані роботи у текстових редакторах, зошитах, фото чи відео виготовлених виробів проєктної діяльності діти надсилають електронною поштою, або на Viber.

Цифрові інструменти дають можливість налагоджувати інтерактивну взаємодію з учнями та забезпечувати комунікацію учнів між собою, об'єднувати їх у групи за інтересами та контролювати й оцінювати їхню навчальну діяльність.

Запорукою успіху дистанційного навчання є злагоджена робота всіх учасників освітнього процесу та тісна комунікація. Сайт нашої школи, сторінки в соціальних мережах дають змогу закладу не тільки інформувати про діяльність в умовах дистанційного навчання, а й організувати обговорення, співпрацю зі всіма учасниками освітнього процесу.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВИХ ФОРМ РОБОТИ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ

Навчальні матеріали для дистанційного компоненту освітнього процесу у зсо

Об'єкт проєктної діяльності: **«Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки»**

Основна технологія – технологія виготовлення аплікації з природних матеріалів (соломки), 6 клас

✓ **Методи і прийоми організації освітньої діяльності.**

Наочні методи:

- демонстрація мультимедійної презентації;
- демонстрація власних відео фрагментів;
- демонстрація прийомів роботи

Словесні прийоми: бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж. Пояснення завдань, послідовності та прийомів їх виконання. В процесі інструктажу демонструються трудові дії, пояснюються правила їх виконання. Задаються питання з метою розуміння дітьми поставлених завдань.

✓ **Методи формування пізнавальних інтересів на уроці.**

Пошуковий метод: частину завдань під час дистанційного навчання дитина повинна виконати самостійно.

Проблемний метод: учні опановують виконання завдань у процесі активної самостійної діяльності, спираючись на раніше набуті знання. Вони працюють самостійно навчаються знаходити вихід з різних ситуацій.

Дослідницький: у процесі самостійної діяльності діти навчаються знаходити вирішення нових для них завдань.

Практичні методи: при виконанні проєктної діяльності діти набувають трудові навички та вміння.

- ✓ **Створення ситуації зацікавленості, позитивного емоційного настрою.**
- ✓ **Створення ситуації успіху та позитивної емоційної атмосфери.**

Всі ці методи переплітаються і спрямовуються на досягнення очікуваних результатів та формування ключових компетенцій учнів.

«Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки» (Дорожня карта творчого проєкту - додаток 1)

УРОК №1

Тема. Визначення проблеми, завдань та вимог до проєктної моделі, підбір малюнків подібних виробів (створення банку ідей). Виконання малюнка (ескізу) майбутнього виробу. Короткі історичні відомості про розвиток аплікації з соломки.

Очікувані результати. Дитина знає етапи проєктування, дотримується їх послідовності, розуміє і застосовує метод фантазування при проєктуванні виробу, пояснює сутність моделей - аналогів. Розрізняє моделі-аналоги стосовно об'єкта проєктування. Виконує ескіз майбутнього виробу.

Формування ключових та предметних компетентностей: спілкування державною мовою, інформаційно-цифрова, уміння вчитися впродовж життя

Форма проведення уроку: дистанційна

Хід уроку:

I. ПРИВІТАННЯ ДІТЕЙ (використання програми ZOOM)

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ ТА ЖИТТЄВОГО ДОСВІДУ УЧНІВ (використання презентації

https://docs.google.com/presentation/d/1mBEVudaon_vZAeoBKWk6N0u6v1T2-4X4/edit?usp=sharing&ouid=106607122497133292804&rtpof=true&sd=true)

- Ми виконували багато проєктів, який проєкт із виконаних вам найбільше сподобався, запам'ятався? Чому? Яке його призначення?
- Чи зустрічалися ви з поняттям «аплікація?». Наведіть приклади.
- Що таке аплікація?
- Які матеріали можуть використовуватися для її виготовлення?
- Яким способом можуть закріплюватися деталі на площині?
- Від чого залежить спосіб кріплення?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ Й ЗАВДАНЬ УРОКУ (використання презентації)

- Де ви бачили вироби, оздоблені аплікацією з соломки?
- Для чого вони служать?
- Чи має місце в сучасному житті попит на такі вироби?
- Чим відрізняються аплікації №1 та №2? Яке призначення виробу, зображеного на малюнку №2?
- Для яких потреб ви хотіли б виготовити свій виріб-оздобити кухонну дошку аплікацією з соломки?

Відповіді на це питання ви зможете, користуючись дошкою Jamboard https://jamboard.google.com/d/1F_InJPOFoLjp_B0vSWhvllttlPmk1xZt1jDf8vrlD6g/edit?usp=sharing

1. Етапи проєктної діяльності (використання презентації).

Виконання будь-якої роботи, особливо творчої, відбувається за певним планом. Виконується необхідна документація та подається необхідна інформація про процес створення виробу. Ця діяльність має назву – проектна діяльність. Етапи проектування виробу (використання презентації). Зараз ми зупиняємося на першому організаційно-підготовчому етапі.

2. Визначення основних завдань проекту.

– Діти, давайте визначимо, які завдання ми повинні поставити перед собою і справитися з ними, виконуючи цей проект? Зробимо це у вигляді гри «Знайди пару» <https://learningapps.org/watch?v=p9cu0extra21>

3. Визначення вимог до виробу (використання презентації).

- ✓ має бути красивим, мати гарний естетичний вигляд;
- ✓ колір, форма, розмір виробу мають відповідати оформленню інтер'єру приміщення;
- ✓ недорогим у використаних матеріалах
- ✓ бути функціональним.

4. Створення ескізу майбутнього виробу.

Для того, щоб робота над проектом була успішною, необхідно створити вдалий ескіз (малюнок) майбутнього виробу.

- Застосування методу фантазування.
- Створення банку ідей (додаток 2).

Підбір малюнків подібних виробів (створення банку ідей), здійснення аналізу з метою відбору кращих ідей для використання у власному виробі.

5. Вимоги до ескізу (додаток 3)

- Ескіз оздоблення майбутнього виробу, краще зробити відповідно розміру та форми дошки, на якій буде виконуватися аплікація. Форма дошки може бути різною: кругла, овальна, квадратна, прямокутна, у вигляді яблука, груші, листка, інша.
- Ескіз не повинен бути занадто складним.
- Ескіз виконується у повну величину. Для цього потрібно просто обвести дошку на папері олівцем, або зробити це іншим способом

<https://youtu.be/t64wd4o30po?t=721>

IV. ПІДСУМОК УРОКУ. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- виконати ескіз для оздоблення майбутнього виробу;
- опрацювати теоретичний матеріал на задану тему.

Поділ дітей на 3 групи для підготовки повідомлень.

1 група - Значення соломи в житті селянина.

2 група - Плетіння з соломи різних виробів.

3 група - Розвиток аплікації з соломки.

Справитися з завданням допоможе рубрика «Це цікаво знати» (додаток4)

- З метою створення позитивного настрою на виконання проекту пропоную переглянути відео <https://youtu.be/t64wd4o30po?t=1>

УРОК №2

Тема. Підбір необхідних матеріалів, інструментів, обладнання для виконання виробу. Підготовка дошки та соломи до роботи. Способи отримання солом'яних стрічок. Технологія виготовлення солом'яного полотна. Правила безпечної праці під час роботи.

Очікувані результати. Дитина добирає матеріали, інструменти та обладнання для виготовлення виробу. Називає конструкційні матеріали, розуміє вплив їх властивостей на технологію обробки. Дотримується прийомів роботи з інструментами та пристосуваннями. Розуміє цінність матеріалів природнього походження.

Формування ключових та предметних компетентностей: спілкування державною мовою, інформаційно-цифрова, компетенції в природничих науках і технологіях

Форма проведення уроку: дистанційна

Хід уроку:

I. ПРИВІТАННЯ ДІТЕЙ (використання програми ZOOM)

II. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ.

1. Обмін інформацією. «Асоціативний куш»

Кожній групі дається запитання, яке ви опрацювали. Із написаних висловів чи слів вибрати ті, які асоціюються саме з цим запитанням.

1 група - Значення соломи в житті людини?

https://jamboard.google.com/d/1oZBRNpjR6yjU6gxCCR1wLgKAbBeMLYnxhLSxvD_wDJU/edit?usp=sharing

2 група - Використання соломи для виготовлення виробів.

<https://jamboard.google.com/d/1YDwrqo-PCMVVHyM92nhrC-BeD0GsvNHe8alNjOIqBF8/edit?usp=sharing>

3 група – Розвиток аплікації з соломки.

<https://jamboard.google.com/d/1ehN6HDv-yC7EFIfb6ueNJ7E9ZAwapOAY6wOzXkwblRo/edit?usp=sharing>

2. Підведення підсумків обміну інформацією.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ Й ЗАВДАНЬ УРОКУ (використання презентації

https://docs.google.com/presentation/d/1mLO8QGj-I8eIq6idQo2Fhou9F2Z_q5hA/edit?usp=sharing&ouid=106607122497133292804&rt=pof=true&sd=true)

– Ми виконали ескіз для оздоблення дошки.

– Сьогодні працюємо над другим етапом проектування – підбір необхідних інструментів та підготовка матеріалів для виконання виробу.

1. Вибір матеріалів, інструментів, обладнання, способу обробки соломи та технології виготовлення деталей для реалізації проєкту (додаток 5).

➤ **Тонування дошки.** Краса майбутнього виробу, виконаного аплікацією з соломки, залежить від правильності підбору фону, на якому її виконують. Колір фону дошки може бути чорним, темно-вишневим, темно-зеленим, коричневим.

Золотаві соломинки створюють красивий контраст з темним фоном площини. Найчастіше використовують чорну туш. Можна використати гуашеву або акрилову фарбу. Фарбуємо всю площину, обережно обводючи краї, для кращого результату – тонуємо двічі <https://youtu.be/t64wd4o30po?t=796>

➤ **Вимоги до соломи.** Якість матеріалу дуже важлива при виконанні аплікацій. Тільки чиста, блискуча солома срібних та золотавих відтінків може створити у картині неповторну гру відтінків.

1. Для роботи придатна суха солома жита, пшениці, вівса, рису (остання, особливо тонка і ніжна) та інших зернових культур.

2. Вона повинна бути рівна, зрізана ножем або ножицями, досить довга, без тріщин.

3. Колір соломки залежить від умов росту рослини, часу її збору і особливостей зберігання.

4. Збирають соломку в різний час: доки вона ще зелена, також – стиглу <https://youtu.be/t64wd4o30po?t=145>

➤ **Підготовка соломи до роботи.**

1. Нарізання солом'яних трубочок (Перед роботою стебла соломи очистити від листя. Вирізати вузли. Отримати порожнисті трубочки)

2. **Способи отримання солом'яних стрічок** (перетворення солом'яної трубочки на стрічку): холодний (механічний) та гарячий спосіб (додаток б) <https://youtu.be/t64wd4o30po?t=316>

Увага! Отримання солом'яної стрічки гарячим способом виконувати тільки з дозволу батьків, або їх допомогою!

3. Виготовлення солом'яного полотна:

- наклеїти на тонкий папір або кальку солом'яні стрічки щільно одна до одної;

- полотно просушити під пресом.

4. Дотримання правил безпечної праці, виробничої санітарії, порядку на робочому місці під час виконання робіт.

1) Ножиці під час роботи класти на столі з зімкнутими лезами, направленими від себе.

2) Бути обережними з ножем. Під час роботи притримувати матеріали пальцями лівої руки, розміщуючи їх на безпечній відстані від леза інструмента.

3) Ніж передавати ручкою вперед, ножиці - з зімкнутими лезами, кільцями вперед.

4) Бути обережними з клеєм, гарячими рідинами, праскою.

VI. Підсумок уроку

Домашнє завдання

1. Затонувати дошку для подальшої роботи.

2. Відібрати соломку, зробити з неї стрічку одним із доступних способів, наклеїти одну до одної на тонкий папір. Всі роботи виконувати з дотриманням безпечних умов праці!

3. Проходження тесту з метою перевірки засвоєння знань <https://learningapps.org/watch?v=pqrfk78b221>

УРОК № 3

Тема. Технологічна карта виготовлення виробу. Вирізання деталей із солом'яного полотна. Створення композиції виробу відповідно ескізу. Виготовлення виробу.

Очікувані результати. Дитина виконує технологічні операції відповідно до обраного виробу та технології його виготовлення. Оздоблює виріб за готовою композицією. Добирає та використовує знаряддя праці під час вирішення практичних завдань. Дотримується правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій.

Формування ключових та предметних компетентностей: спілкування державною мовою, інформаційно-цифрова, компетенції в природничих науках і технологіях, соціально-громадянська

Форма проведення уроку: дистанційна

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ. ПРИВІТАННЯ ДІТЕЙ (використання програми ZOOM)

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ ТА ЖИТТЄВОГО ДОСВІДУ УЧНІВ (використання презентації

<https://docs.google.com/presentation/d/1mPjRH11Jell-3clCqtAcfc-oi2f6skEI/edit?usp=sharing&oid=106607122497133292804&rtfpof=true&sd=true>)

- Які труднощі виникли при обробці конструкційного матеріалу?
- Яким способом ви його обробляли?
- Якими матеріалами користувалися для тонування дошки?
- Що у нас уже зроблено для виконано?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ Й ЗАВДАНЬ УРОКУ

– На якому етапі проєктної-технологічної діяльності ми працюємо сьогодні?

Це, мабуть, найголовніший етап у роботі, тому що на ньому втілюватиметься у реальність задум – ми будемо оздоблювати дошку аплікацією з соломки. Для цього треба створити технологічну карту.

Технологічна карта – це послідовність виготовлення виробу (схема, кроки виконання роботи). (**Використання презентації**)

IV. Вивчення нового матеріалу.

Складання технологічної карти.

1 крок. Створити копію ескізу.

Це можна зробити двома способами:

1 спосіб. Перевести ескіз через копіювальний папір. Для цього покласти копіювальний папір на аркуш паперу масляним (жирним) боком. Зверху накласти ескіз. Гарно натискаючи, перевести.

2 спосіб. Перевести ескіз на кальку, або тонкий папір. Для цього кальку (тонкий папір) покласти на ескіз. Перемалювати.

2 крок. Пронумерувати деталі на обох ескізах, показати напрям соломи. Один ескіз ми розріжемо на деталі та обведемо на солом'яному полотні. Другий ескіз – це зразок, ми будемо дивитися на нього при наклеюванні аплікації.

3 крок. Вирізані деталі прикласти до зворотнього боку солом'яного полотна цифрою вниз, при цьому враховувати напрям соломки. Обвести по контуру, вирізати, поставити таку ж цифру, як на паперовій деталі.

4 крок. Вирізані деталі з солом'яного полотна розкладаємо на дошку, відповідно ескізу, приклеюємо деталі.

5 крок. Виконану аплікацію просушити під невеликим пресом. Якщо є можливість, можна полакувати виріб безкольоровим меблевим лаком, це надасть блиску та довговічності

Складання технологічної карти.

Технологічна карта виготовлення виробу

1. Візьми затоновану (пофарбовану дошку), яку ти плануєш оздобити.
2. Підготуй солом'яне полотно (щільно наклеєні соломинки одна біля одної), інструменти для роботи.
3. Підготуй виконаний ескіз виробу.
4. Зроби копію ескіза, пронумеруй деталі, покажи напрям соломи.
5. Розріж один ескіз на деталі, другий – це зразок, дивлячись на нього, ти будеш виконувати аплікацію на дошці.
6. Розклади вирізані деталі на дошці відповідно ескізу.
7. Наклей їх, починаючи з основних елементів (композиційного центру), рештки клею витирай серветкою.
8. Просуши під пресом.
9. Пофарбуй меблевим лаком (за бажанням та можливістю).

V. Підсумок уроку

Ми склали технологічну карту виготовлення виробу. Можемо приступати до виконання роботи. Задля отримання якісного виробу потрібно старанно працювати.

Для того, щоб захистити себе від травматизму, при виконанні робіт потрібно дотримуватися правил безпечної праці, виробничої санітарії, порядку на робочому місці.

1. Ножиці під час роботи класти вгорі на столі з зімкнутими лезами, направленими від себе, передавати кільцями вперед.
2. Бути обережним з клеєм.
3. Працювати з дотриманням порядку на робочому місці.

Домашнє завдання:

Користуючись технологічною картою, виконати оздоблення дошки аплікацією з соломи і закінчити виконання проєкту.

<https://youtu.be/t64wd4o30po?t=849>

УРОК №4

Тема. Підсумки виконання проєкту «Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки». Порівняння виконаного проєкту з запланованим, виявлення досягнень та виправлення недоліків. Відповідність основним критеріям виготовлення. Використання виробу за призначенням.

Очікувані результати. Учень (учениця) вміє порівнювати виконаний проєкт з запланованим, виявляти досягнення та виправляти недоліки. Використовувати виріб за призначенням, оцінювати результати власної діяльності. Усвідомлює значущість виробу, що виготовляється.

Формування ключових та предметних компетентностей: спілкування державною мовою, інформаційно-цифрова, компетенції в природничих науках і технологіях, екологічна грамотність і здорове життя, обізнаність і самовираження у сфері культури

Форма проведення уроку: дистанційна

Хід уроку:

I. ПРИВІТАННЯ ДІТЕЙ (використання програми ZOOM)

II. Підсумки виконання проєкту «Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки». (використання презентації

<https://docs.google.com/presentation/d/1n0pJBvx-rPAUaj12UGGyt6niW35RcK95/edit?usp=sharing&ouid=106607122497133292804&rtpof=true&sd=true>)

1. Віртуальний обмін досвідом. Діти розглядають виконані роботи однокласників.

- Чим цей проєкт для вас був цікавим?
- Що вас засмучувало під час його виконання?
- Що, навпаки, – надавало піднесеного настрою?
- Чи справдилися ваші очікування щодо виконання цього проєкту – чи застосуєте цей виріб за призначенням?

2. Відповідність виконаного проєкту основним критеріям виготовлення виробу.

- Чи відповідає ваш проєкт основним критеріям виготовлення виробу?
- Відповіді дітей за схемою.

3. Знайомство з поняттями екологічне та економічне обґрунтування проєкту.

Екологічне обґрунтування проєкту.

Матеріали для виробу повинні бути екологічно чистими, не виділяти шкідливих речовин. Щоб виріб мав естетичний вигляд і не запилювався, його треба полакувати.

Економічне обґрунтування проєкту.

Перед тим, як що-небудь виготовити, треба визначити матеріальні затрати на заплановану роботу. Чи буде, і який, прибуток, а, можливо, і збитки. Тобто визначити, чи доцільно виготовляти задуманий виріб.

Економічність – це виготовлення виробу з мінімальними затратами та отримання найбільшого прибутку в ході реалізації та експлуатації виробу. Щоб здійснити економічну оцінку виробу, потрібно врахувати всі витрати на виготовлення виробу: витрати на матеріали, на електроенергію, яка буде витрачатися на термічну обробку соломи, її розпрасування, освітлення робочого місця. В економічну оцінку входить також і оплата праці відповідно часу, витраченого на виготовлення виробу.

4. Міні-маркетингові дослідження.

- Чи є необхідність у даному виробі на ринку?
- Чи потрібне масове виробництво даного виробу?
- Чи доцільна реклама виробу?

3. Самооцінка власного виробу (контроль якості).

Визначення переваг (красивий, акуратно виконаний виріб, буде гарним подарунком...), недоліків та шляхів їх усунення (додаток 8).

4. Чи виконалися завдання, які ви ставили перед собою на початку проєкту? Відповіді дітей, гра «Закінчи речення». Я поглибила..., Я опанувала..., Я удосконалила..., Я розвинула..., Я виготовила...

5. Асоціації з словом «Проєкт». Гра «Асоціативний куш»

https://jamboard.google.com/d/1oo6OC-u3SVN2yqrcBe2c-T_sYxaTQtf4x4X_lva2kE/edit?usp=sharing

5. Підведення підсумків виконання проєкту «Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки».

Домашнє завдання.

- На навчання у звичному режимі на урок принести виготовлений проєкт.
- Спробувати зробити рекламу своєму виробу, щоб його захотілося купити.
- Пройти підсумковий тест

<https://learningapps.org/watch?v=pr3dc77p321>

ВИСНОВКИ

Віртуальний світ, який наразі з швидкістю освоюють вчителі, учні, батьки, вся освітянська спільнота, набутий у період карантину практичний досвід організації дистанційного навчання, формування його змісту, застосування цифрових платформ та інструментів потребують аналізу й осмислення для розроблення нових понять, педагогічних технологій дистанційного та змішаного навчання, які сприятимуть розвитку ключових компетентностей та навичок XXI століття.

Мета роботи досягнута – визначено актуальні проблеми організації дистанційного проектно-технологічного навчання, показані нові форми навчання, розроблені критерії добору матеріалу й формування його змісту.

Завдання виконані: проаналізовано навчальну, науково-теоретичну та методичну літературу з теми. Узагальнено досвід роботи з питань організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання в умовах карантину. Розроблені авторські навчальні матеріали для дистанційного компонента освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.

Розглянувши теоретичні засади проектно-технологічної діяльності та особливості організації її на уроках трудового навчання можна зробити висновок про важливість її впровадження для розвитку творчих здібностей учнів. Оскільки трудове навчання тісно пов'язане з життям, з вивченням основ наук у школі і виробництвом, з потребами вдосконалення різних виробів та техніки у різних галузях, то саме використання методу творчих проектів створює найкращі умови для розвитку творчої активності школярів.

Проектно-технологічна діяльність привчає дітей до творчої, систематичної і самостійної роботи, виховує у них працелюбність, прагнення до створення нового або вдосконалення вже існуючого, дає змогу побачити практичне застосування набутих знань, мотивує до вибору професії. Задача педагога – забезпечити найбільшу ефективність кожного уроку. Щоб навчати творчості, учитель повинен сам творчо підходити до підбору форм і методів навчання, здійснювати постійний пошук нових шляхів у технологічній методиці навчання, запроваджувати ігрову діяльність, інтерактивні технології, проблемне навчання. Творчим кредо вчителя повинні стати слова В. Сухомлинського: «Будьте самі шукачами, дослідниками. Не буде вогника у вас – вам ніколи не запалити його в інших».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антоненко, В.М. Сучасні інформаційні системи і технології. Навчальний посібник / В.М. Антоненко, Ю.В. Ратушна. – К. : КСУМГІ. – 2005. – 131 с.
2. Гаврилюк, Г.М., Стрижова Т.В. «Робочий зошит «Творчий проєкт. 7-8 класи» - Х., ВГ «Основа», 2011.
3. Дідух В.О. Метод проєктів в історії педагогіки / В.О. Дідух // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка ; вип. 53. – Чернігів: ЧДПУ, 2008. – С. 178 – 181.
4. Загальна психологія. /За заг. ред. академіка С.Д. Максименка. Підручник. -2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. - 704 с.
5. Коберник О. Проєктивна педагогіка і національна школа / О. Коберник // Шлях освіти. – 2000. – №1. – С. 7-9.
6. Коберник О. Проєктно-технологічна система трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 2. – С. 17.
7. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Під ред. Проколієнко Л.М.; Упор. Андрієвська В.В., Балл Г.О., Губко О.Т., Проскура О.В. – К.: Рад. шк., 1989. – 608 с.
8. Палагейченко Л. М. Методи проєктів. Історія розвитку / Трудове навчання в школі. – №9, 2012.
9. Положення про дистанційне навчання (затверджено [наказом](#) МОН від 8 вересня 2020 року №1115).
10. Резніченко З.В. Використання моделей змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти. Збірник тез доповідей на Всеукраїнському науково-методичному семінарі із елементами вебінару (м. Харків, 28 лютого 2018 р.). – С. 39-40 – Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ.
11. Мачача Т. С., Юрженко В. В. Стратегії розвитку технологічної освіти в середній загальноосвітній українській школі: наскрізність змісту і структури. Український педагогічний журнал. Вип. 2. с. 58–68, 2017.
12. Методика трудового навчання: проєктно-технологічний підхід: Навчальний посібник / Бербец В.В.; Дубова Н.В.; Коберник О.М.; Кравченко Т.В. та ін. / За заг. ред. Коберника О.М., Сидоренка В.К. – Умань: КопіЦентр, 2007. - 204 с.
13. Терещук Б.М. Трудове навчання (для хлопчиків) 5 клас : навчально-методичний посібник / Терещук Б.М., Туташинський В.І. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. – 216с.
14. Трудове навчання в школі: проєктно-технологічна діяльність. 5-12 класи / [Коберник О.М., Бербец В.В., Дубова Н.В. та ін.]; за ред. О.М. Коберника. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 256 с.
15. Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).

16. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Методика технічної праці у 5-9 класах. Ч.3. / Тхоржевський Д.О. – К. : РНЦ «ДІНІТ», 2001. – 219 с.

Дорожня карта творчого проєкту: «Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки»

Етапи проєктної діяльності	Очікувальні результати	Методичні прийоми вчителя
<p>Організаційно – підготовчий етап (визн. проблеми, завдань, вимог проєкту; банк ідей; ескізний малюнок; короткі історичні відомості)</p>	<p>Дитина знає етапи проєктування, дотримується їх послідовності, розуміє і застосовує метод фантазування при проєктуванні виробу, пояснює сутність моделей - аналогів. Розрізняє моделі-аналоги стосовно об'єкта проєктування. Тема: «Об'єкт проєктної діяльності «Кухонна дошка, оздоблена аплікацією з соломки» Виконує ескіз майбутнього виробу.</p>	<p>Словесні: бесіда, розповідь, пояснення. Наочні: демонстрація (мультимедійної презентації; власних відео фрагментів; прийомів роботи). Організаційні прийоми-визначення проблеми, індивідуальних, групових завдань. Створення ситуації зацікавленості, позитивного емоційного настрою.</p>
<p>Конструкторський етап (матеріали, інструменти, обладнання; тонування дошки; виготовлення солом'яної стрічки та солом'яного полотна)</p>	<p>Добирає матеріали, інструменти та обладнання для виготовлення виробу. Називає конструкційні матеріали, розуміє вплив їх властивостей на технологію обробки. Дотримується прийомів роботи з інструментами та пристосуваннями. Розуміє цінність матеріалів природнього походження.</p>	<p>Словесні прийоми: бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж. Наочні: демонстрація (мультимедійної презентації; власних відео фрагментів; прийомів роботи). Виконання вправ. Формування пізнавальних інтересів. Пошуковий метод: частину завдань дитина повинна виконати самостійно. Створення ситуації успіху та позитивної емоційної атмосфери.</p>
<p>Технологічний етап (виконання технологічн. операцій відповідно технологічної карти вигот. виробу, дотрим. правил безпечної праці)</p>	<p>Виконує технологічні операції відповідно до обраного виробу та технології його виготовлення. Оздоблює виріб за готовою композицією. Добирає та використовує знаряддя праці під час вирішення практичних завдань Дотримується правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій.</p>	<p>Словесні прийоми: бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж. Наочні: демонстрація (мультимедійної презентації; власних відео фрагментів; прийомів роботи). Практичні методи навчання, спрямовані на формування умінь і навичок дітей. Проблемний метод- діти навчаються знаходити вихід з різних ситуацій</p>
<p>Заклучний етап (порівн. виконаного та запланованого проєкту, самооц. виробу, переваги, недоліки, шляхи усунення, застосування)</p>	<p>Вміє порівнювати виконаний проєкт з запланованим, виявляти досягнення та виправляти недоліки. Використ. виріб за призначенням, оцінювати результати власної діяльності. Усвідомлює значущість виробу, що виготовляється.</p>	<p>Словесні прийоми: бесіда, порівняння, висновки. Демонстрація (мультимедійної презентації; виробів дітей). Виконання підсумкових вправ.</p>

Створення ескізу майбутнього виробу

Для того, щоб виконати ескіз (малюнок) оздоблення майбутнього виробу, застосуй метод фантазування - уяви виріб, який будеш виготовляти. Цей образ перенеси на папір у вигляді малюнка.

Створи банк ідей. Підбери малюнки подібних виробів (аналогів) із різних інформаційних джерел - запозич ідею)

Ескіз оздоблення майбутнього виробу, краще зробити відповідно розміру та форми дошки, на якій буде виконуватися аплікація.

Форма дошки може бути різною:

кругла, овальна, квадратна, прямокутна, у вигляді яблука, груші, листка, інша.

Пам'ятай!

Ескіз виконується у повну величину. Для цього потрібно просто обвести дошку на папері олівцем, або зробити це іншим способом

<https://youtu.be/t64wd4o30po?t=721>

Ескіз не повинен бути занадто складним.

Виконай ескіз, який ти використаєш для оздоблення своєї дошки - (це домашнє завдання)

Значення соломи в житті людини.

Солома – трубчаста частина стебла злакових рослин, яка широко застосовувалася на Україні в народному побуті та господарстві.

Кулями обмолоченої соломи вкривали дахи. Для селянина вона була і надійним запасом корму для тварин у роки лихоліть, а у неврожайні роки її підмішували в хліб. Вона одягала і взувала селянина, була йому ліжком, обігрівала його будинок. На Україні солома довго залишалася одним з основних видів палива.

Всі землеробські народи наділяли стебла хлібних рослин особливою духовною сутністю, вірили, що і колоски і солома, скошені при дотриманні особливих ритуалів, здатні впливати на благополуччя селянського життя. Солома завжди була незамінним матеріалом для створення різних обрядів. Вінками з колосків прикрашали голови дівчат-жниць, їх дарували господарю поля в знак побажання благополуччя. «Дідух», майстерно виготовлений з обжинкових колосків, є невід'ємним атрибутом різдвяних свят нашого народу. Він займав почесне місце на столі на Свят-вечір в більшості населених пунктів України.

«Дідух»

Використання соломи для виготовлення різних виробів.

Солома, виплекана руками людини в праці, турботі про хліб, не могла не радувати людину красою. Її золотава краса і блиск схожі на сонячне світло і колір дорогоцінних металів. Солома - справжнє селянське золото, яким природа щедро обдарувала землероба. В умілих руках вона перетворюється на дивовижний витвір мистецтва.

широкополі головні цукерниці, рамки,

соломкою отримала популярність в Білорусії, Литві і на Україні.

З неї плели багато необхідних у побуті виробів - посуд для зберігання борошна і зерна, кошики, форми для випікання хліба, чаші для овочів і фруктів, рогожки, сумки, убори – брилі, скриньки, іграшки та інші вироби. Аплікація

Розвиток аплікації з соломки.

Аплікація з соломи застосовується, щоб зробити красивим предметне оточення людини.

Перші спогади про аплікацію з соломи відносяться до часів стародавньої Єгипетської цивілізації. Широко відома вона була у Великобританії у роки війни з Наполеоном. Багато військовополонених були прекрасними майстрами в роботі з соломкою, в неволі створювали красиві речі аплікацією з соломки, які потім продавали місцевому населенню.

Своє походження мистецтво аплікації соломкою веде з того часу, коли для оздоблення дорогих меблів замість недоступних матеріалів (шматочків дорогоцінного дерева, слонової кістки, перламутру, металу) народні майстри використовували не менш красиву, але дешеву та доступну соломку. Соломкою прикрашали крашанки, іграшки, рамочки для фотографій, скриньки, табакерки.

Підготовка матеріалів, інструментів та обладнання для виконання виробу

Матеріали:

Дошка, на якій ми будемо виконувати аплікацію

Туш, або гуашева, або акрилова фарба
- для тонування дошки

Солома - для виготовлення деталей аплікації

Клей ПВА

Копіювальний папір або калька, аркуш А4, серветка для витирання клею

Інструменти та обладнання:

Пензлик, олівець, маленькі ножиці, ніж, лак.

Праска, прасувальна дошка, посуд для заливання соломки, плита.

<https://youtu.be/t64wd4o30po?t=59>

2. Отримання солом'яних стрічок

Холодний (механічний) спосіб:

розрізати суху
солом'яну
трубочку по
довжині

розгорнути її,
розпрасувати
ножицом або
кільцями ножиць,
сильно
натискаючи

Гарячий спосіб. Увага! Виконувати тільки з дозволу батьків, або їх допомогою!

Підготовлені солом'яні
трубочки замочити на 15-30
хвилин у гарячій воді
(температура 60 -80 градусів).
Вийняти соломку в інший
посуд з метою стікання води

Розрізати соломку
гострими ножицями
вздовж

Розгорнути і випрасувати
гарячою праскою, поклавши
блискучим боком на тверду
основу

<https://youtu.be/t64wd4o30po?t=316>

Технологічна карта виготовлення виробу

1. Візьми затоновану (пофарбовану дошку), яку ти плануєш оздобити.
2. Підготуй солом'яне полотно (щільно наклеєні соломинки одна біля одної) та інструменти для роботи.
3. Підготуй виконаний ескіз виробу.
4. Зроби копію ескіза, для зручності пронумеруй деталі на обох ескізах однаково, покажи напрям соломи.
5. Розріж один ескіз на деталі, другий – це зразок, дивлячись на нього, ти будеш виконувати аплікацію на дошці.
6. Розклади вирізані деталі на дошці відповідно ескізу.
7. Наклей їх, починаючи з основних елементів (композиційного центру), рештки клею витирай серветкою.
8. Просуши під пресом.
9. Полакуй меблевим лаком (за бажанням та можливістю).

Давайте спробуємо здійснити самооцінку власного виробу

